

Archeologienota

Lochristi, Stationsstraat

Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Lochristi, Stationsstraat: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Sander De Ketelaere

Erkende archeoloog

Sander De Ketelaere; 2017/00176

BAAC-Projectnummer

2017-0556

Plaats en datum

Gent, 2 juni 2017

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 536

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

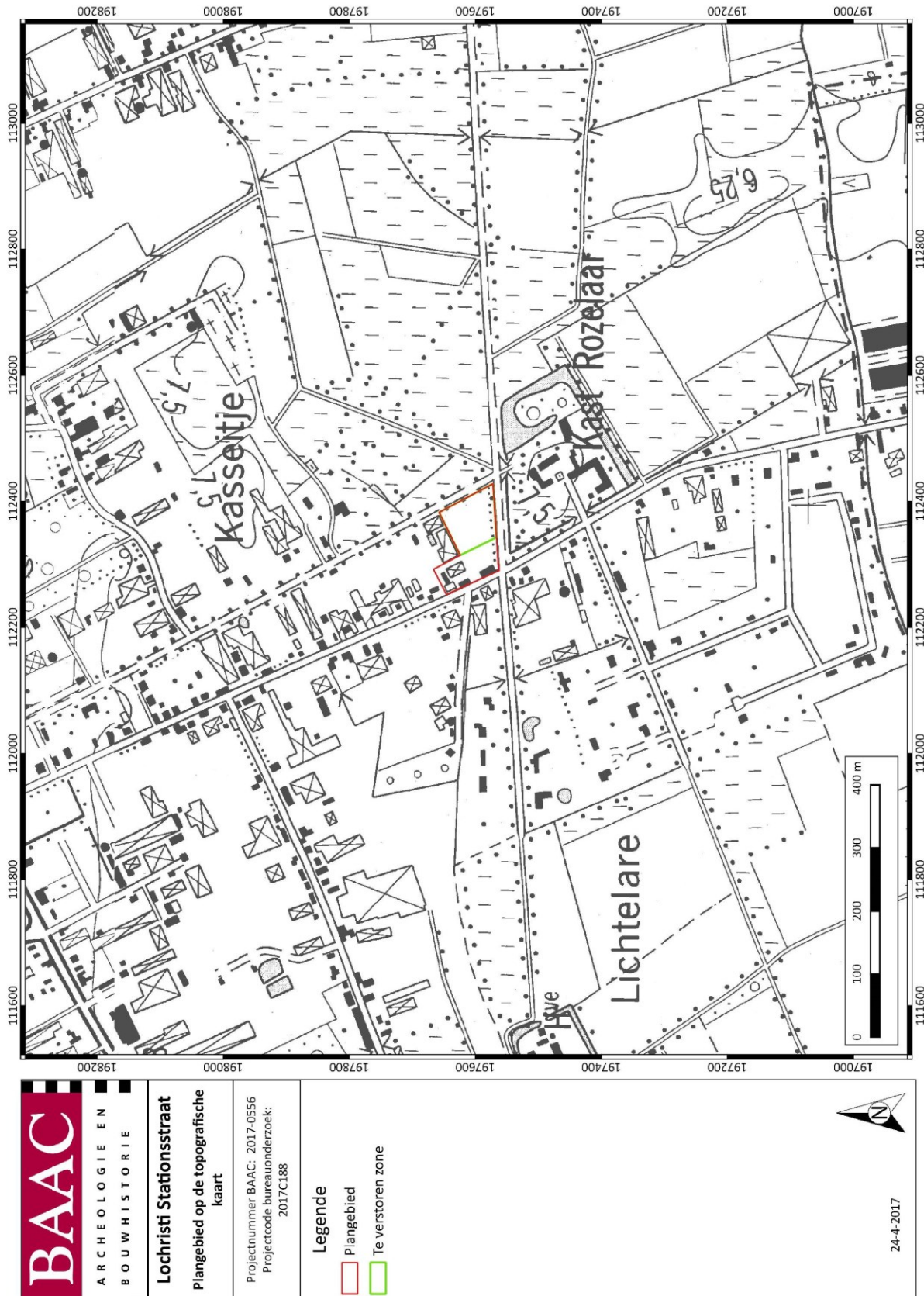
1	Bureauonderzoek	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Juridisch kader en onderzoekstraject	4
1.1.3	Aanleiding	4
1.1.4	Gekende verstoringen	5
1.1.5	Geplande werken en bodemingrepen	5
1.1.6	Randvoorwaarden	5
1.2	Werkwijze en strategie	7
1.2.1	Onderzoeksvragen	7
1.2.2	Heuristiek	7
1.3	Assessmentrapport	10
1.3.1	Landschappelijk kader	10
1.3.2	Historisch kader	20
1.3.3	Archeologisch kader	29
1.4	Besluit	33
1.4.1	Archeologische verwachting	33
1.4.2	Potentieel op kennisvermeerdering	33
1.4.3	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	34
1.5	Samenvatting	34
2	Bijlagen	35
2.1	Lijst met figuren	35
2.2	Lijst met tabellen	35
2.3	Plannenlijst	35
3	Bibliografie	38

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

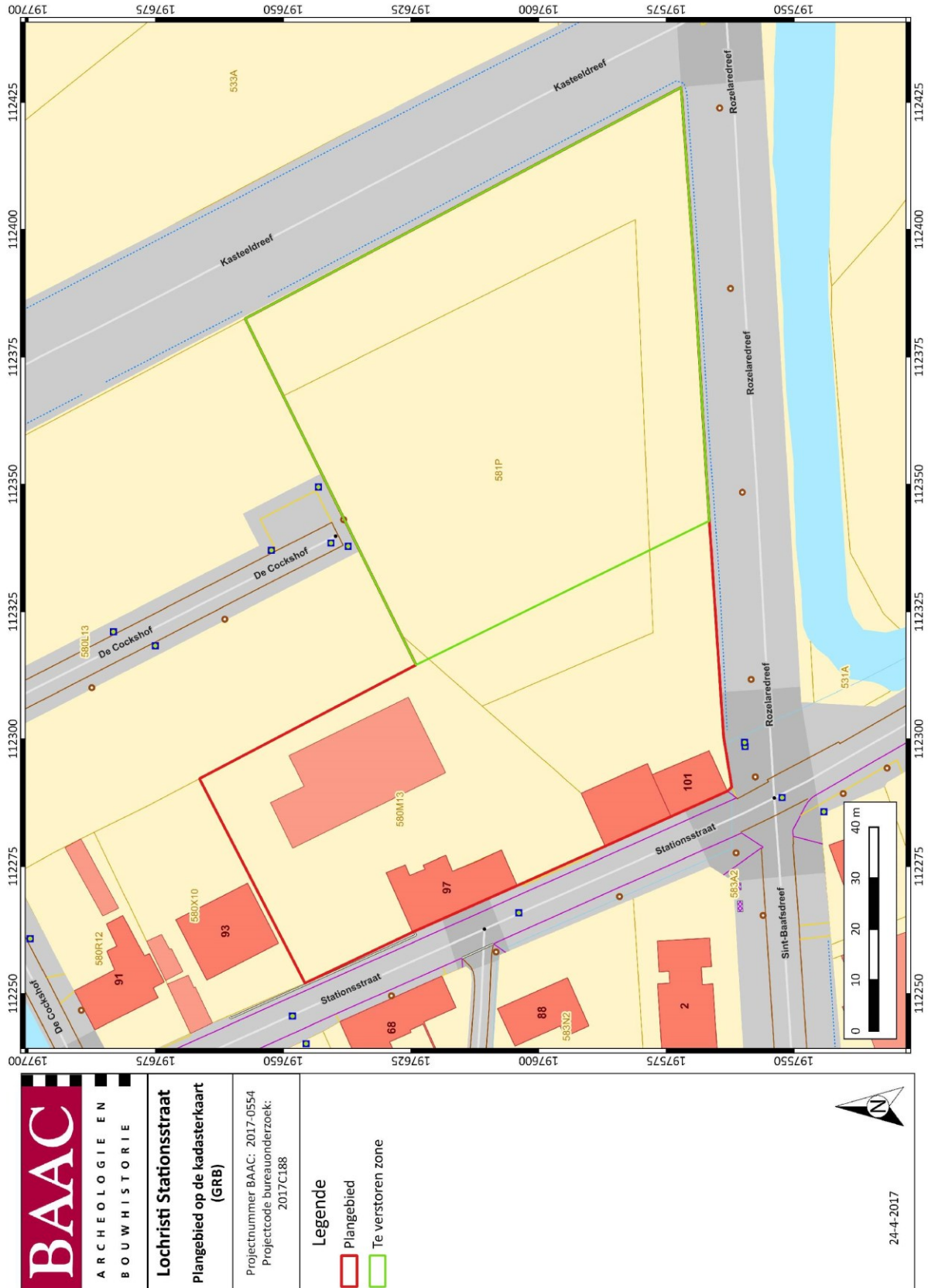
1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site:	Lochristi, Stationsstraat		
Ligging:	Stationsstraat 99, gemeente Lochristi, provincie Oost-Vlaanderen		
Kadaster:	Lochristi, Afdeling 1, Sectie C, Perceelnummer(s) 580m13, 581n en 581p		
Lambertcoördinaten (EPSG:31370):	Noordwest:	x: 112252,0640	y: 197645,7440
	Noordoost:	x: 112382,5089	y: 197657,4738
	Zuidwest:	x: 112290,5437	y: 197562,1622
	Zuidoost:	x: 112427,9275	y: 197572,0907
Projectcode BAAC Vlaanderen bvba:	2017-0556		
Projectcode bureauonderzoek:	2017C188		
Betrokken actoren:	Sander De Ketelaere, erkende archeoloog & veldwerkleider; Nick Krekelbergh, aardkundige		
Betrokken derden:	Niet van toepassing		

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2017a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2017c

1.1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving.

1.1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Een deel van het plangebied wordt hierbij in vier nieuwe verkavelingen onderverdeeld.

De totale oppervlakte van het plangebied *Lochristi, Stationsstraat* bedraagt ca. 11010 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³

Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermde onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal. Direct ten zuiden en ten oosten bevindt zich wel een beschermd stads- en dorpsgezicht. Hier bevindt zich het Kasteel Rozelaar met dreef.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016

Aangezien de totale oppervlakte van de percelen waar de vergunningsaanvraag betrekking op heeft meer dan 3.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze bekrachtigde archeologienota wordt bij de verkavelingsaanvraag gevoegd.

1.1.4 Gekende verstoringen

Op het plangebied zijn verschillende verstoringen aanwezig. Het gaat hierbij om twee woningen en een serrecomplex. Deze verstoringen worden niet afgebroken en liggen buiten de geplande verkaveling/onderzoekszone.

1.1.5 Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein een nieuwe verkaveling. Deze verkaveling zal bestaan uit vier losstaande woningen, omgrensd door een groenzone. Centraal komt er een kleine weg om de woningen toegankelijk te maken. De woningen bevinden zich enkel in het oostelijke deel van het plangebied (Figuur 3).

Aangezien het om een verkavelingsvergunning gaat zijn er nog geen doorsnedes aanwezig van de te plaatsen woningen/wegenis. We gaan dan ook uit van een volledige verstoring van het archeologisch relevante deel van het bodemarchief over het volledige onderzoeksterrein (Figuur 3).

1.1.6 Randvoorwaarden

Het vooronderzoek beperkt zich tot de oostelijke helft van het terrein, aangezien enkel die zone verkaveld wordt. De westelijke helft van het terrein betreft een bestaande woning die niet verkaveld wordt.

Vanwege het feit dat de terreinen momenteel niet betreden kunnen worden in verband met gebruik, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het vrijkomen van het terrein uitgevoerd dient te worden.

Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁴ en gekende verstoringen op orthofoto⁵

⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁵ AGIV 2017d

1.2 Werkwijze en strategie

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

1.2.1 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de bewaringstoestand van deze waarden?
- Betreft het behoudenswaardige archeologische waarden?
- Wat is de relatie tussen deze waarden en het landschap?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

1.2.2 Heuristiek

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart

- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De geomorfologische kaart werd niet geconsulteerd aangezien deze niet bestaat voor het plangebied.⁶

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.⁷

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- *Figurative kaart van de prochien van Loochristi, Seveneecken, Overmeire en Destelberghe*
- *Kaerte figurative van alle de alnden, bosschen en meersschen, gelegen binnen de prochie van Loochristy*

De CAI-kaart wordt weergegeven met het grootschalig referentiebestand als onderkaart. De onmiddellijke omgeving rondom wordt op de Ferraris-, Atlas der Buurtwegen, Popp- en Vandermaelenkaart besproken. De beschrijving gebeurde onder meer op basis van de legende uit *België in kaart*.⁸ Indien er een bijzondere locatie op te merken is, wordt deze, indien mogelijk, vernoemd bij naam en uitgebreider beschreven. De historische en archeologische kaarten worden gebruikt om een historisch-archeologische interpretatie van de locatie te bekomen.

⁶ DE MOOR & MOSTAERT 1993

⁷ CARTESIUS 2017

⁸ BEYAERT e.a. 2006

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Assessmentrapport

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

1.3.1 Landschappelijk kader

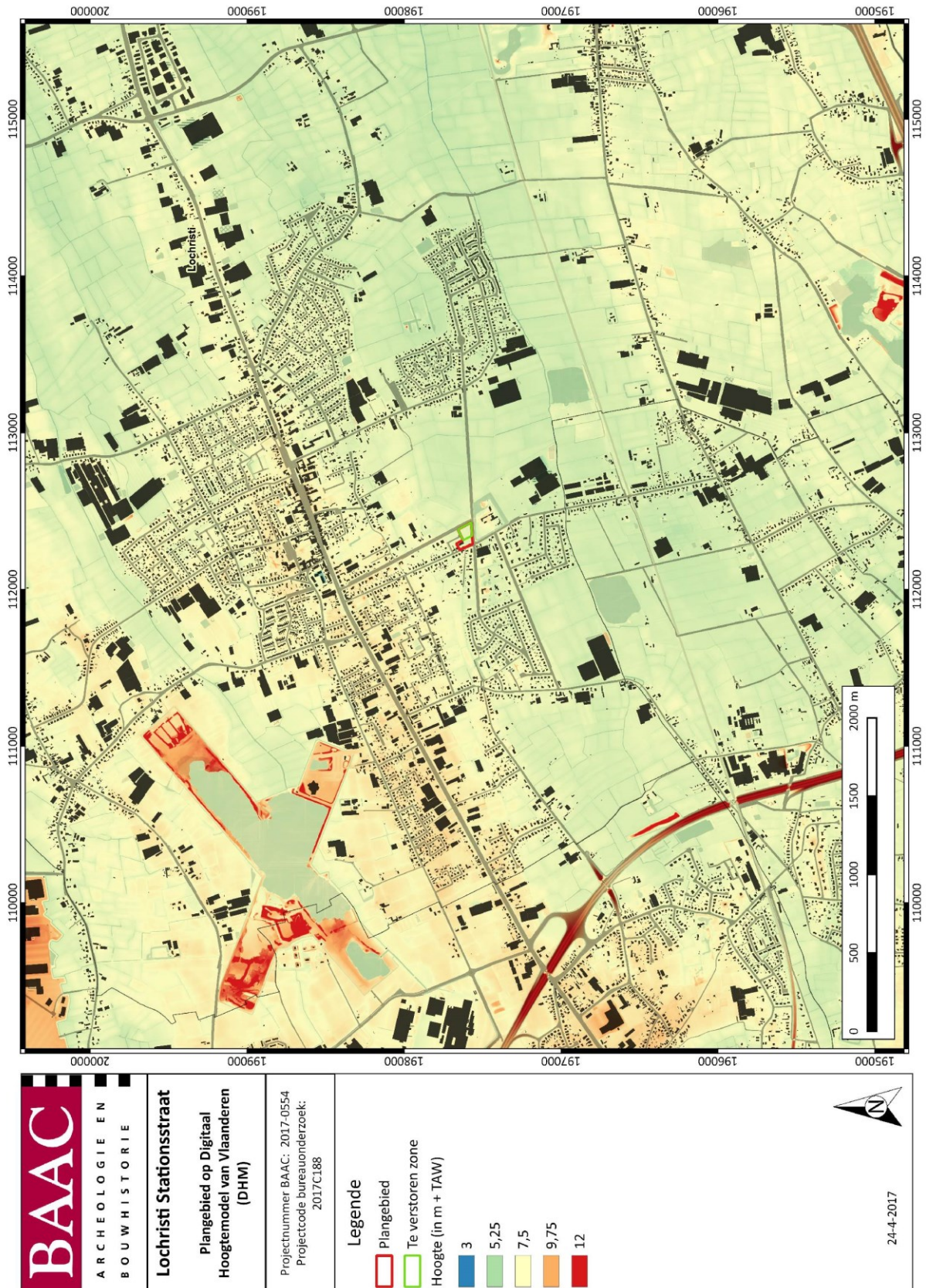
Hieronder volgt een overzicht van het grondgebruik en de aardkundige, hydrografische en fysisch-geografische gegevens van het plangebied.

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op de kadasterkaart (Figuur 2). Het plangebied is gelegen aan de Stationsstraat. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een serrecomplex. Naar het oosten en het westen liggen respectievelijk de Kasteeldreef en de Stationsstraat. Ten zuiden van het plangebied bevindt zich het Kasteel Rozelaar.

Het centrum van Lochristi en van het gehucht Lichtelaar bevinden zich verder ten noorden en ten westen van het plangebied. Het plangebied kent voornamelijk een landelijk karakter.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 6,70 en 7,80 m + TAW. Het terrein is voornamelijk vlak. Het loopt licht af naar het zuiden toe, waar de Lede stroomt. Naar het noordwesten toe ligt een lichte zandrug (Figuur 4).

Figuur 4: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁹

⁹ AGIV 2017b

BAAC Vlaanderen Rapport 536

Landschappelijke en hydrografische situering

Het onderzoeksgebied ligt in de huidige gemeente Lochristi, in de oostelijke uitloper van de Vlaamse vallei, die lange tijd onder invloed van de zee stond. Rond het plangebied komen daarom mariene zanden voor in de ondergrond. Vanaf het Tertiair neemt de invloed van de zee af en kwam er een einde aan de mariene afzettingen waardoor erosie plaatsvond.

Het Quartair, de geologische periode na het Tertiair, wordt gekenmerkt door een afwisseling van ijstijden en warmere perioden. In de ijstijden ging de uitbreiding van de ijskappen gepaard met een sterke zeespiegelverlaging. Als gevolg hiervan werd tijdens het Saalien, toen de zeespiegel tot 130 meter onder het huidige zeeniveau was gedaald, een enorme vallei uitgeschuurd, het resultaat van erosie wat resulteerde in een diepere en bredere depressie. Deze zogenaamde Vlaamse Vallei strekte zich uit van de huidige Scheldemonding tot voorbij Aarschot. De depressie is het breedst en het diepst ten noorden van Gent en wordt daar het kerngebied van de Vlaamse vallei genoemd. In de volgende ijstijd, het Weichselien, werden door het ontbreken van vegetatie grote hoeveelheden sediment door de wind verplaatst en elders weer afgezet. Het oude landschap werd daardoor bedekt met een dikke laag sedimenten.

Aan het einde van het Weichselien en in het Holoceen werd het klimaat een stuk milder. Door de toenemende vegetatie kwam een eind aan de natuurlijke zandverstuivingen en raakten de dekzandruggen gefixeerd. Ook de bodemvorming, die door het mildere klimaat op grote schaal plaatsvond, is grotendeels antropogeen beïnvloed. In Lochristi werd op de tot heidegronden gedegenereerde hogere zandstroken een van west naar oost verlopende verkeersweg aangelegd, de Antwerpse Steenweg (die overgaat in Dorp-Oost). Dit is een oude heirweg met daarlangs bewoning. Verder wordt het landschap rond Lochristi van west naar oost doorsneden door de Westlede en de Lede, dit zijn door kanalisering in de 13de-14de eeuw rechtgetrokken natuurlijke waterlopen.¹¹ De hydrografie bestaat voorts uit beekjes die vaak samenvallen met perceelsgrenzen (Figuur 5).

Het lokale landschap waarin het onderzoeksterrein gelegen is, wordt ook het *ruggengebied van Zeveneken* genoemd. De noordelijke zijde van deze vlakte grenst aan de lager gelegen moervaartdepressie. Vanaf de zuidrand van deze depressie helt het macroreliëf van de ruggenzone licht af in zuidelijke richting. Het microreliëf van het landschap wordt bepaald door een opeenvolging van evenwijdige westzuidwest-oostnoordoostelijke georiënteerde ruggen en ondiepe beekdalletjes of opgelijnde kommen. Deze laagten in het landschap liggen steeds tussen 1 en 2 meter onder het peil van de hoger gelegen heuvelruggen. Dit netwerk van heuvelruggen en beekdalen ontstond onder invloed van het laatste, reeds oostwaarts gerichte pleistocene afvloeisysteem in de Vlaamse Vallei. Mogelijk kennen enkele van deze ruggen echter ook een fluvio-eolisch ontstaan.¹²

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

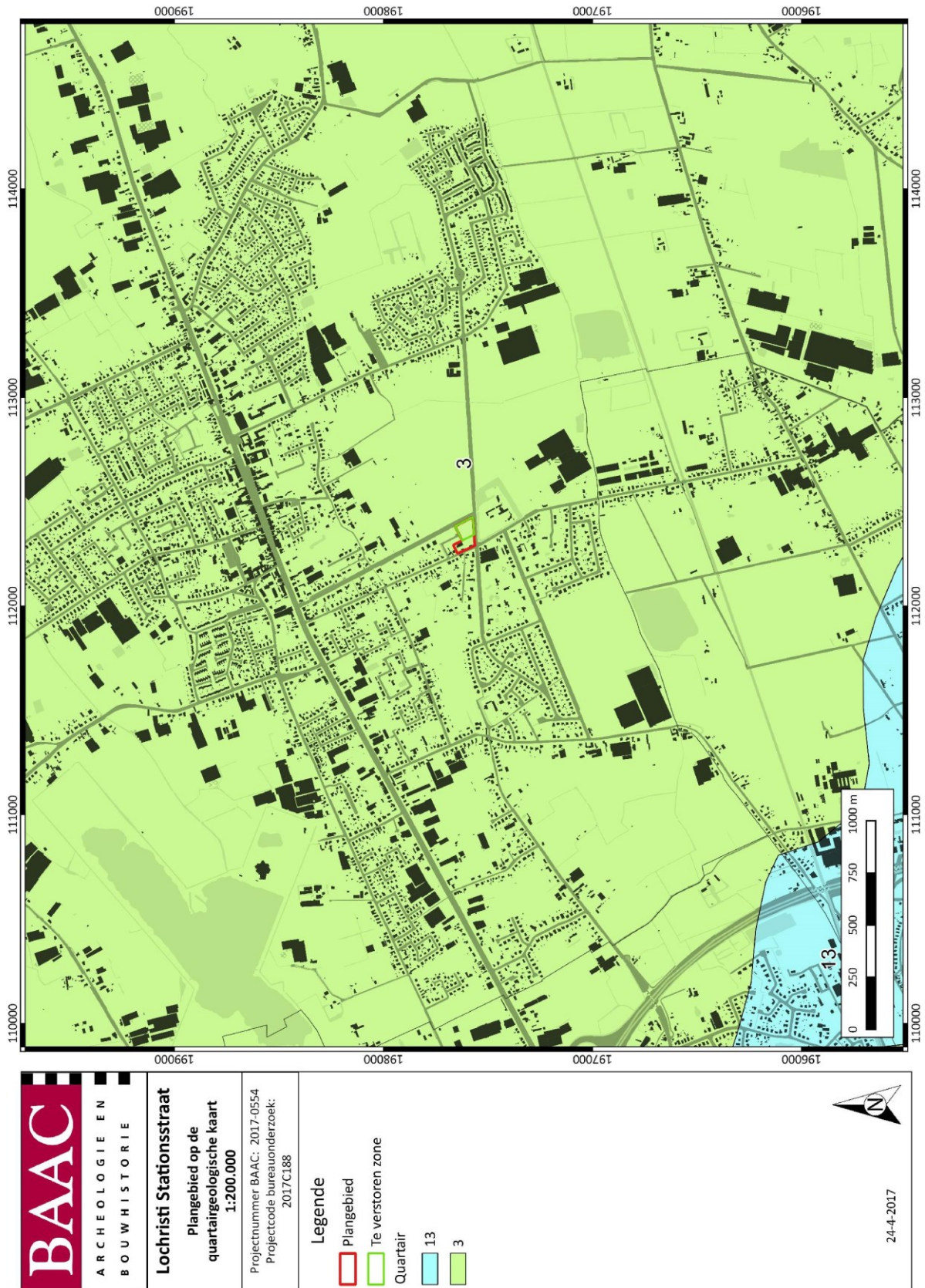
De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van De Formatie van Lede. Deze betreft een afzetting van mariene lithostratigrafische eenheid die bestaat uit kalk- en glauconiethoudend fijn zand. Aan de basis is er meestal duidelijk basisgrind ontwikkeld. In niet-verweerde toestand is de Formatie van Lede gemakkelijk te herkennen aan de soms massale aanwezigheid van *Nummilites variolarius*, een schijfvormig fossiel. Het pakket is gemiddeld 14 m dik, maar kan plaatselijk ontbreken (Figuur 7).

¹¹ IOE 2017

¹² DE MOOR 1995

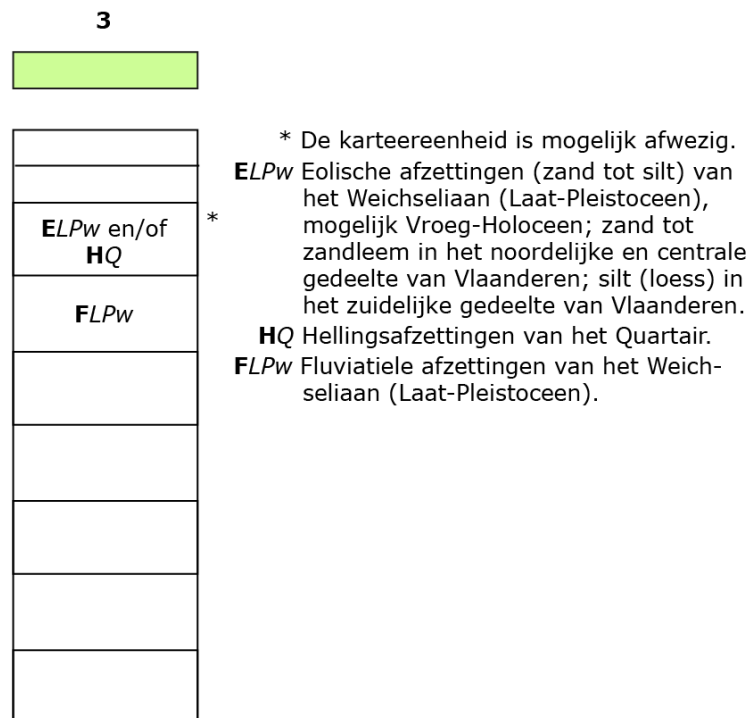
Quartair

Op de quartairgeologische kaart 1:200.000 (Figuur 8) is het plangebied gekarteerd als eenheid 3 (zie

Figuur 8). Volgens de vereenvoudigde quartairgeologische kaart 1:200.000¹³ bevindt het onderzoeksgebied zich binnen een groot gebied met eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichselien (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen (**ELPw**). Verder kunnen er hellingsafzettingen van het quartair (**HQ**) voorkomen. Onder de eolische afzettingen bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (**FLPw**) (eenheid 3).

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (Figuur 9) staat het plangebied weergegeven als bestaande uit een lemige fluvio-periglaciale facies uit het Weichseliaan, met valleibodemgrind uit het Vroeg-Weichseliaan.

Figuur 6: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁴

Bodem

¹³ DOV VLAANDEREN 2017c

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2017c

Lochristi Stationsstraat

Plangebied op de
tertiairgeologische kaart

Projectnummer BAAC: 2017-0554
Projectcode bureauonderzoek:
2017C188

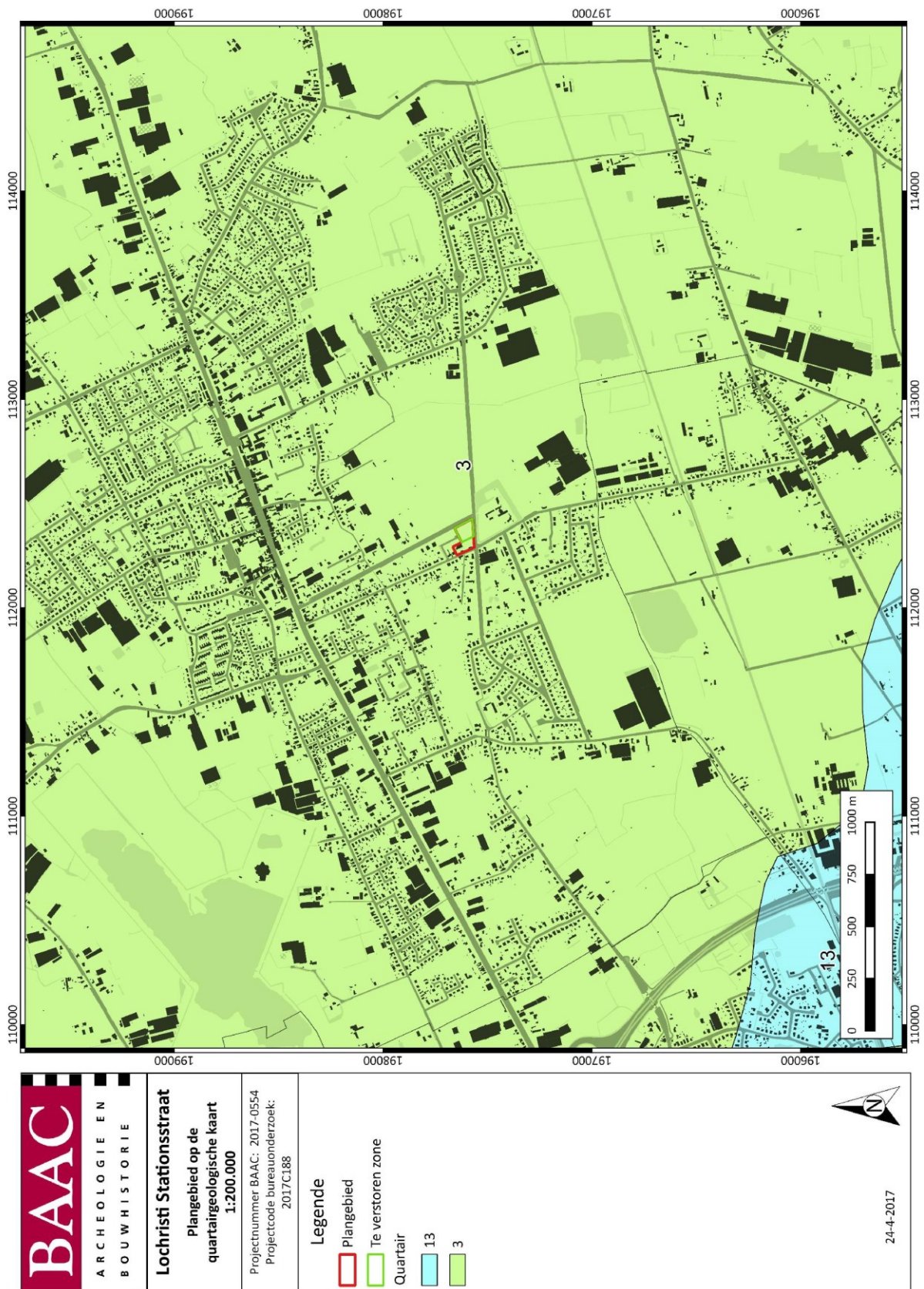
Legende

	Plangebied
	Te verstoren zone
Tertiair	
	L. Oedelem
	L. Vierzele
	F. Lede
	L. Asse
	L. Ursel

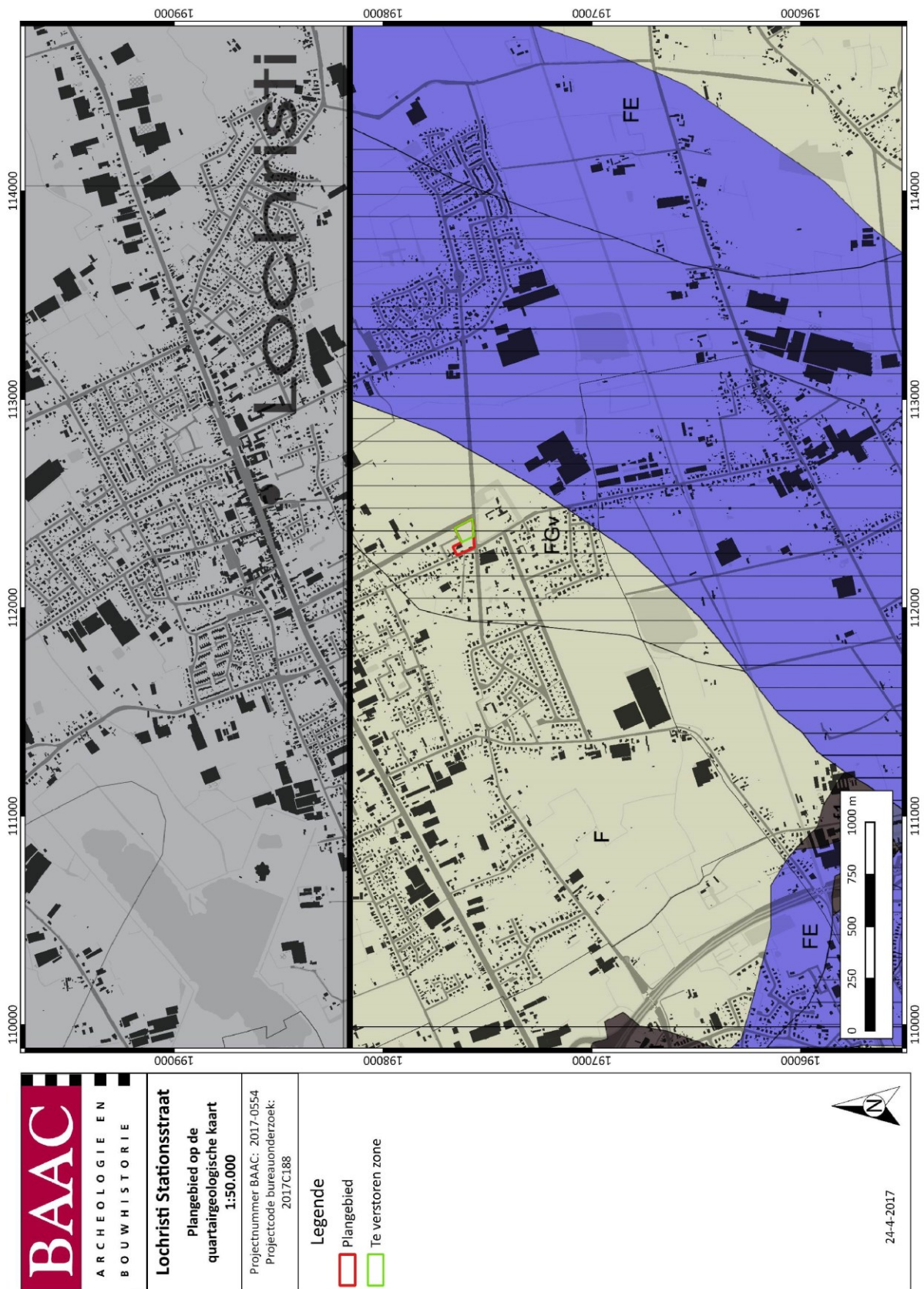
24-4-2017

Figuur 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹⁵

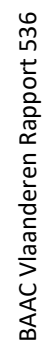
¹⁵ DOV VLAANDEREN 2017b

Figuur 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000¹⁶

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2017c

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2017c

Figuur 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁸

1.3.2 Historisch kader

Het onderzoeksgebied ligt in de huidige gemeente Lochristi en bevindt zich juist buiten de bebouwde kom hiervan.

De gemeente wordt in het westen begrensd door Desteldonk en Oostakker (deelgemeenten van Gent), in het noorden door Zaffelare en in het oosten door Zaffelare en Zeveneken. De Lede vormt in het zuiden een natuurlijke grens met Destelbergen en Beervelde. Hier werd op de tot heidegronden gedegenereerde hogere zandstroken een van west naar oost verlopende verkeersweg aangelegd, de Antwerpse Steenweg die doorloopt als Dorp-Oost. Dit is een oude heirweg met daarlangs bewoning.¹⁹

De oude vorm van Lochristi is "Lo", wat Germaans is voor volgens de ene bron "*open plek in een bos*"²⁰, volgens de andere "*bosje op hoge zandgrond*"²¹. In ieder geval werd hiermee verwezen naar het Lobos. In 1210 was de oudste vermelding "Lo" al verruimd tot een groter gebied "*den Lobos*". Ter hoogte van de huidige parochiekerk werd aan de Antwerpse Steenweg een kapel opgericht in 1156. Deze verleende haar naam aan het tweede deel van de gemeentenaam. Vanaf de 14de eeuw werd *Sancti Christi* toegevoegd om het gebied te onderscheiden van andere abdijbezittingen met de naam Lo. Dit achtervoegsel sloeg op de ligging van de plaats binnen de zogenaamde Heilige Kerstparochie, ook wel gekend als de Gentse Sint-Baafsparochie. Deze strekte zich tijdens de volle middeleeuwen immers uit van de Nederschelde, Leie en Schipgracht in Gent tot de oostgrens van Zaffelare en Zeveneken. Vanaf het midden van de 14e eeuw²² raakte de term *sancti* in de plaatsnaam in onbruik, waarna de gemeente algemeen *Lo(e) Christi* genoemd werd.²³

Tijdens de vroege middeleeuwen maakte Lochristi deel uit van het bosrijk gebied ten noordoosten van Gent, dat zich uitstreckte tot Lokeren en gemeenschappelijk bezit was van het dorp Achtene (gelegen op de grens tussen Lochristi en Oostakker). Volgens de overlevering kocht de Heilige Amandus in de 7e eeuw dit gebied en bracht het onder in bezittingen van de door hem gestichte Gentse Sint-Baafsabdij, waarna dit onderdeel werd van de reeds vermelde Heilige Kerstparochie. Het is echter pas vanaf het midden van de 13e eeuw dat Lochristi een afzonderlijke parochie vormt binnen de Sint-Baafsheerlijkheid. Tijdens de 16e eeuw, na de opheffing van de Sint-Baafsabdij als onderdeel van de *Concessio Carolina*, kwam Lochristi en zijn hinterland in handen van de bisschop van Gent. Toen was reeds een belangrijk deel van de gemeente, namelijk de Keure van Hijfte, in een afzonderlijk juridisch statuut geplaatst. Deze Keure werd vermoedelijk in 1268 door de graven van Vlaanderen overgeleverd aan het leenhof van de Oudenburg. Verder hadden doorheen de middeleeuwen ook de heerlijkheden Ten Akkere, Loogaver, Synegem ten Brande en Groenvelde in meer of mindere mate onafhankelijkheid van de Sint-Baafsabdij verworven.²⁴

De oudste ontginningskern binnen de gemeente situeerde zich in de latere Keuze van Hijfte, ter hoogte van de huidige Dorpsstraat, waar rond 1180 de zogenaamde *Oude Hoeve* en een aanliggende nederzetting ontstond. Een tweede ontginningskern ontwikkelde zich ten volle in de 13e eeuw langsheen de huidige Antwerpse Steenweg en kende reeds lintbebouwing die de bebouwing in de gemeente nog steeds typeert. Het is vanuit deze bewoningskern dat de meer grootschalige en systematische cultivatie van de omgeving startte. Het is hier dat rond 1220-1250 de Sint-Niklaas parochiekerk gebouwd werd. De meer beboste delen van de heerlijkheid, zoals het *Lobos* (even ten

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2017a

¹⁹ IOE 2017

²⁰ IOE 2017

²¹ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980

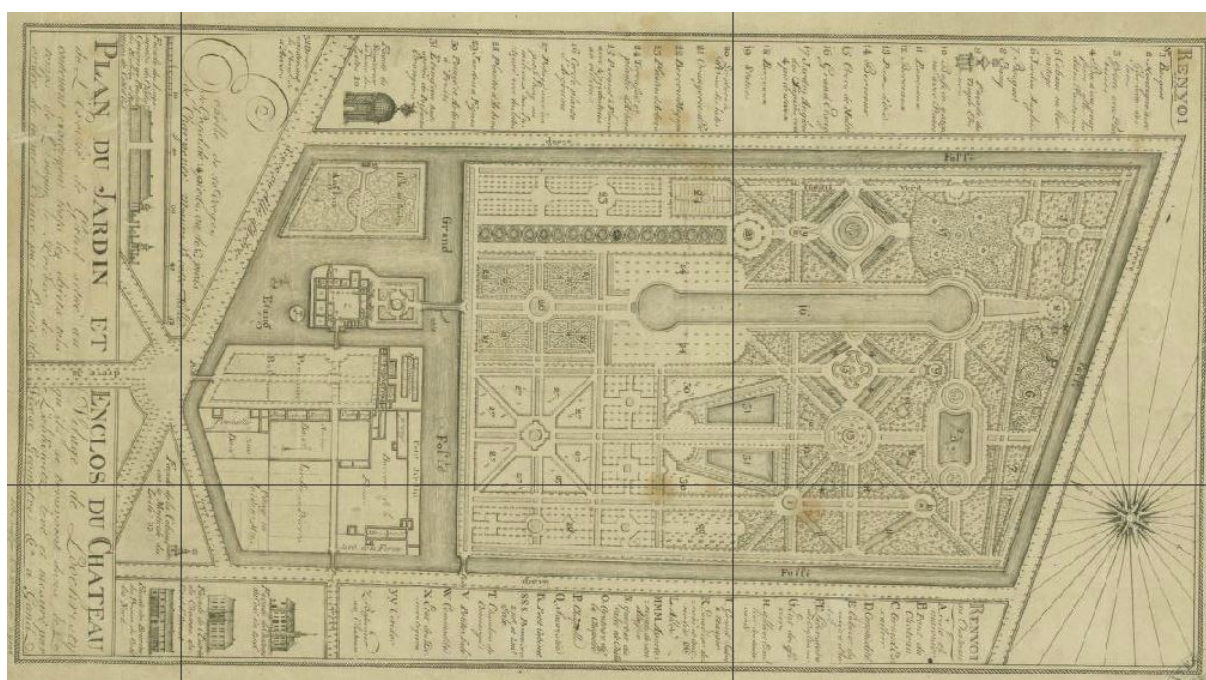
²² DEBRABANDERE e.a. 2010

²³ HASQUIN e.a. 1980

²⁴ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980

zuidoosten van de dorpskern) werden echter pas vanaf de 14^e eeuw in cultuur gebracht.²⁵ In 1800 werd Lochristi uiteindelijk een zelfstandige gemeente, nadat de Fransen in 1795 de heerlijkheden hadden afgeschaft. Door de geïsoleerde ligging midden in de bossen bleef Lochristi dikwijls gespaard van oorlogsgeweld.²⁶

Waarschijnlijk wordt in de 13^e eeuw ook de *curtis Roeselaer* opgericht door de Sint-Baafsabdij. In de tweede helft van de 13^e eeuw zou dit landbouwuitlebingscentrum omgevormd zijn tot een heerlijk kasteel met ringgracht, dat dienst deed als lusthof voor de abten. Uit bronnen is geweten dat de site een opperhof en een neerhof bevatte, in 1480 wordt namelijk een 't Hof te Rooselaere' en 'NederRooselaer' vermeld. Gedurende de 16^e eeuw wordt het dan in verval geraakte kasteel hersteld en verder verfraaid. Nadat de Sint-Baafsabdij werd afgeschaft in 1563 werd Kasteel Rozelaar een zomerresidentie voor de bisschoppen van Gent. In de 18^e eeuw werd het domein nog vergroot, met de toevoeging van paardenstallen, ijskelder, en een volledig omgrachte Engelse tuin (Figuur 11). In 1783 werd het kasteel afgebrand. Het werd terug omgevormd tot zomerverblijf in 1833.²⁷

Figuur 11: Plan van het bisschoppelijk kasteel in Lochristi, zoals het er stond onder bisschop Lobkowitz²⁸

Op zo'n 300 m ten noorden van het plangebied bevindt zich ook een hoeve die tot de 16^e eeuw zou teruggaan. Dit wordt bevestigd door stilistische kenmerken.²⁹

Kenmerkend voor de gemeente was (en is nog steeds) de bloementeel van voornamelijk begonia's en azalea's. Het eerste tuinbouwbedrijf werd opgericht vlakbij kasteel Rozelaar circa 1860. Het sierteeltbedrijf kende internationaal succes, waarna deze nieuwe economische activiteit zou uitgroeien tot de belangrijkste bedrijfstak. Getuige hiervan zijn de bloemisterijbedrijven met hun serrebouw, geconcentreerd rond de Antwerpse Steenweg, en de vele rechthoekige bakstenen watertorens. De primaire sector bleef tot ver in de vorige eeuw de belangrijkste bron van

²⁵ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980; VANDEPUTTE 2008; IOE 2017

²⁶ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980

²⁷ IOE 2017; ID: 34077

²⁸ CARTESIUS 2017

²⁹ IOE 2017; ID: 34076

werkgelegenheid in de gemeente, met een actieve bevolking waarvan meer dan 50% in de landbouw werkte.³⁰

De oudste bruikbare cartografische bron voor het plangebied is de *Figurative kaart van de prochien van loochristi, Seveneecken, Overmeire en Destelberghe* uit 1583, gemaakt door F.-B. Horenbault. Op deze kaart is het *Rooselare Hof* reeds duidelijk zichtbaar, samen met het centrum van Lochristi. De kasteeldreef heeft een ander verloop op deze kaart. Ze gaat eerst verder naar het noordoosten, vooraleer dat ze een bocht maakt naar Lochristi toe. Er is ook een mogelijke hoeve aanwezig, maar deze wordt afgedekt door de letter 'R' (Figuur 12).

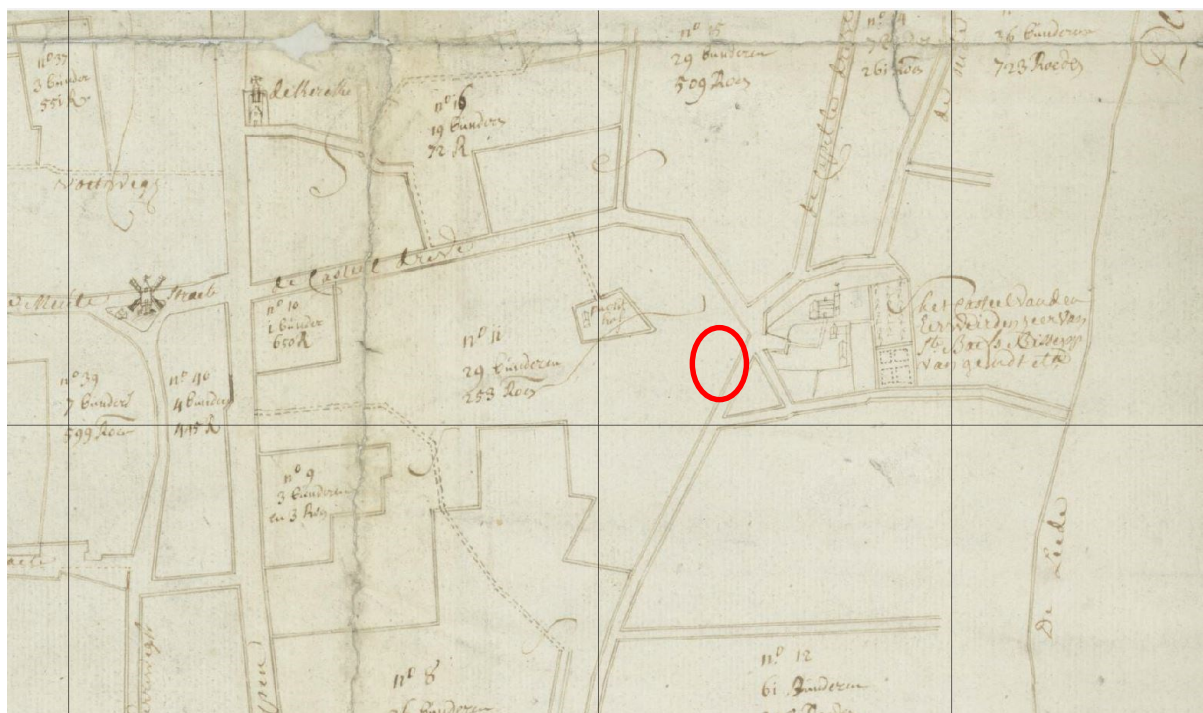

Figuur 12: Plangebied op de Figurative kaart van de prochien Loochristi, Seveneecken, Overmeire en Destelberghe (1583).³¹

³⁰ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980

³¹ CARTESIUS 2017

Een volgende kaart is de *Kaerte figurative van alle de landen, bosschen en meerschen, gelegen binnen de prochie van Loochristy, competerende het bisdom van Gent* gemaakt in 1727 door Philippe Benthuy. Op deze kaart zien we opnieuw het kasteel. Het pachthof, dat vermoedelijk de hoeve is die iets ten noorden van het plangebied ligt, staat hier ook afgebeeld (Figuur 13).

Figuur 13: plangebied op de Kaerte Figurative van alle landen, bosschen en meerschen, gelegen binnen de prochie van Loochristy (1766, kopie van kaart uit 1727). Het noorden ligt op deze kaart links.³²

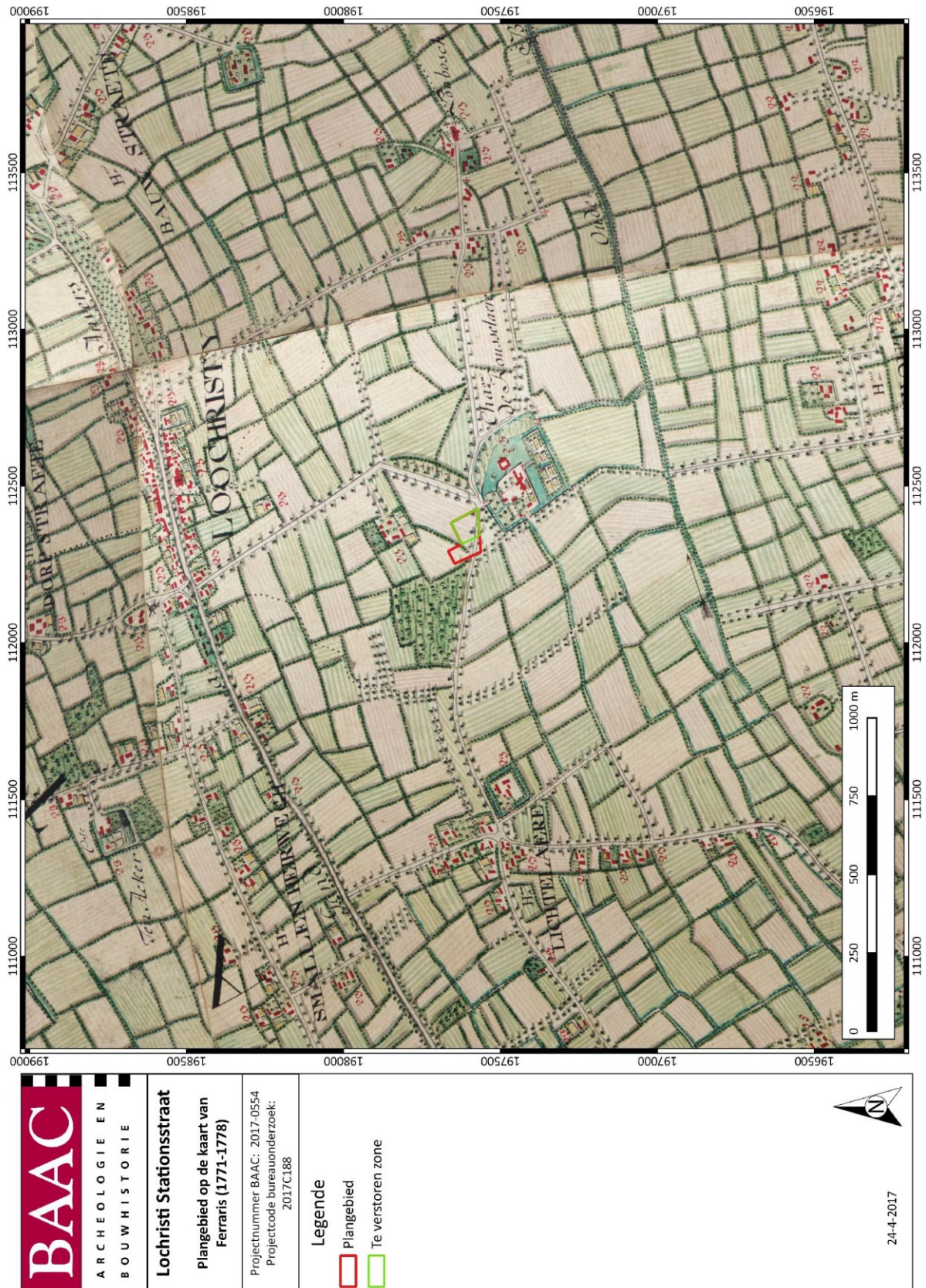
Ferrariskaart (1771-1778)

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.³³

Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied binnen velden ligt. Direct ten zuiden van het plangebied bevindt zich het *Chateau de Rousselaere*. De hoeve ten noorden van het projectgebied is ook reeds aanwezig. De kasteeldreef heeft nog steeds een afwijkende ligging, ten opzichte van de huidige dreef. Naar het westen toe bevindt zich een klein bos of boomgaard dat niet bewaard gebleven is (Figuur 14).

³² CARTESIUS 2017

³³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2016

Figuur 14: Plangebied op de Ferrariskaart³⁴

³⁴ GEOPUNT 2017b

Vandermaelenkaart (1846-1854)

Een volgende bron zijn de Vandermaelenkaarten, die gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde (schaal 1:20.000) *Carte topographique de la Belgique* is tussen 1846 en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's.³⁵

Ter hoogte van het plangebied wordt een kruispunt afgebeeld. Dit is vermoedelijk een fout bij het georefereren. Op deze kaart begint het huidige stratenplan reeds vorm te krijgen. Het begin van de stationsstraat is reeds aangelegd en de kasteeldreef is ook binnen zijn huidig traject gelegd. De vorige kasteeldreef is nog gedeeltelijk bewaard (Figuur 15).

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Een andere 19de-eeuwse kadasterkaart is de Atlas der Buurtwegen. Deze atlas werd opgemaakt in opdracht van de wetgever en had als doel om ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.³⁶

In het plangebied wordt dezelfde situatie afgebeeld als op de kaart van Vandermaelen. Het enige verschil is dat de vroegere kasteeldreef niet meer als weg wordt opgenomen, maar als een perceel (Figuur 16).

Poppkaart (1842-1879)

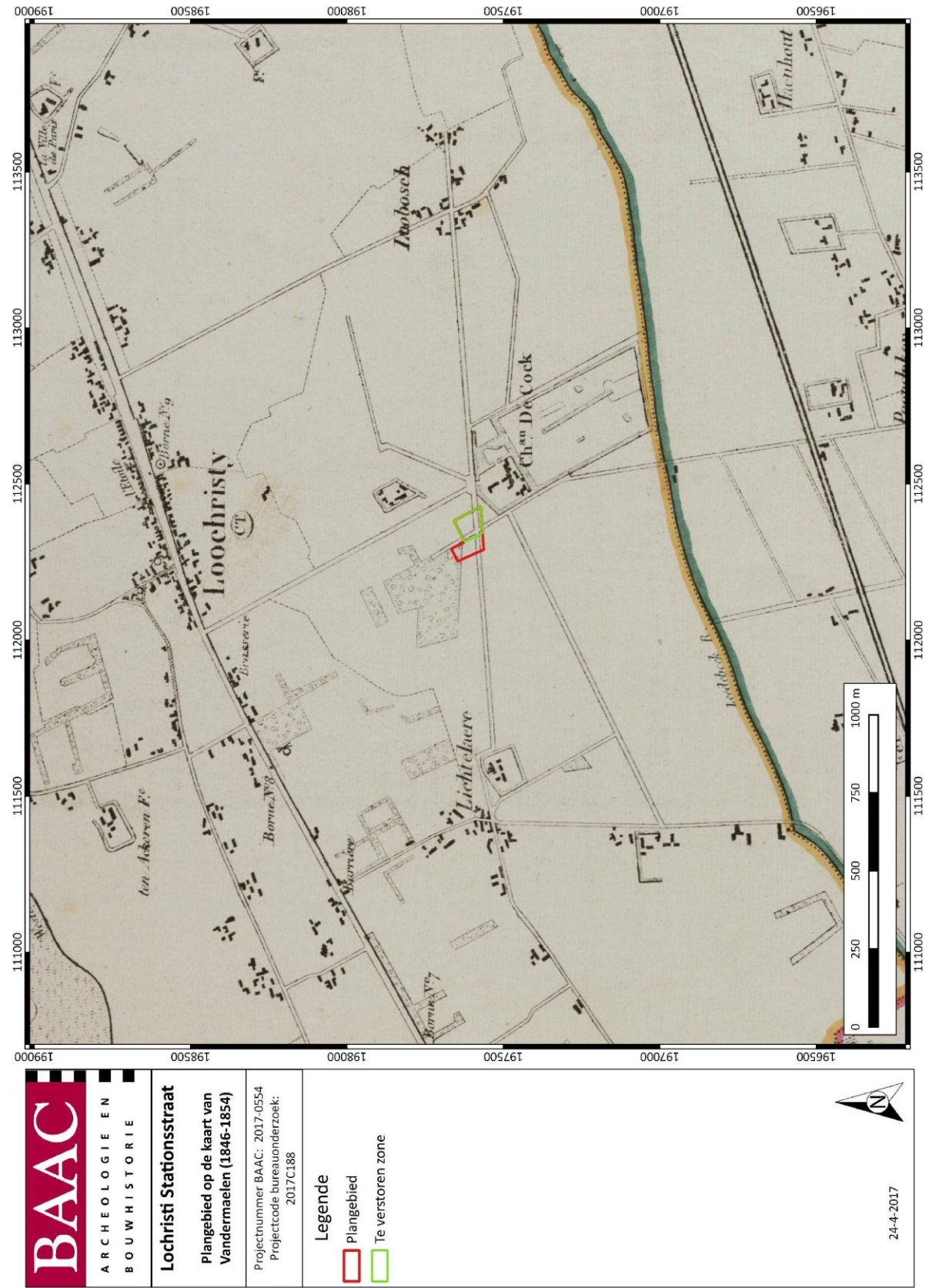
De Poppkaarten zijn het levenswerk van Philippe-Christian Popp (1805-1879). Van 1842 tot aan zijn dood in 1879 werkte hij aan zijn atlas. Ongeveer alle gemeenten van de toenmalige provincies Brabant, Henegouwen, Luik, Oost- en West-Vlaanderen had hij getekend en gedrukt.³⁷

De situatie is dezelfde als op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 17).

³⁵ GEOPUNT 2017f

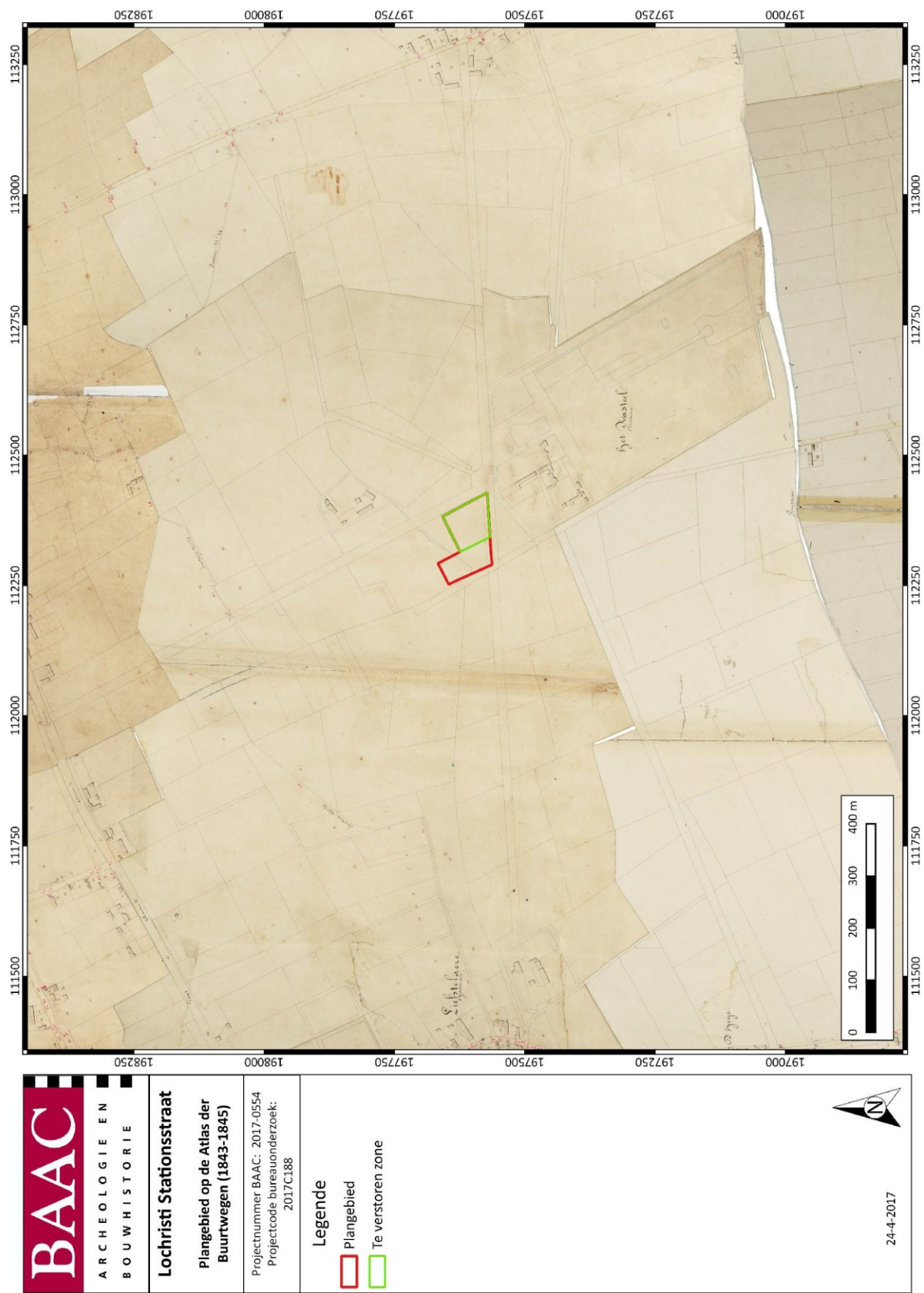
³⁶ GEOPUNT 2017e

³⁷ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2016

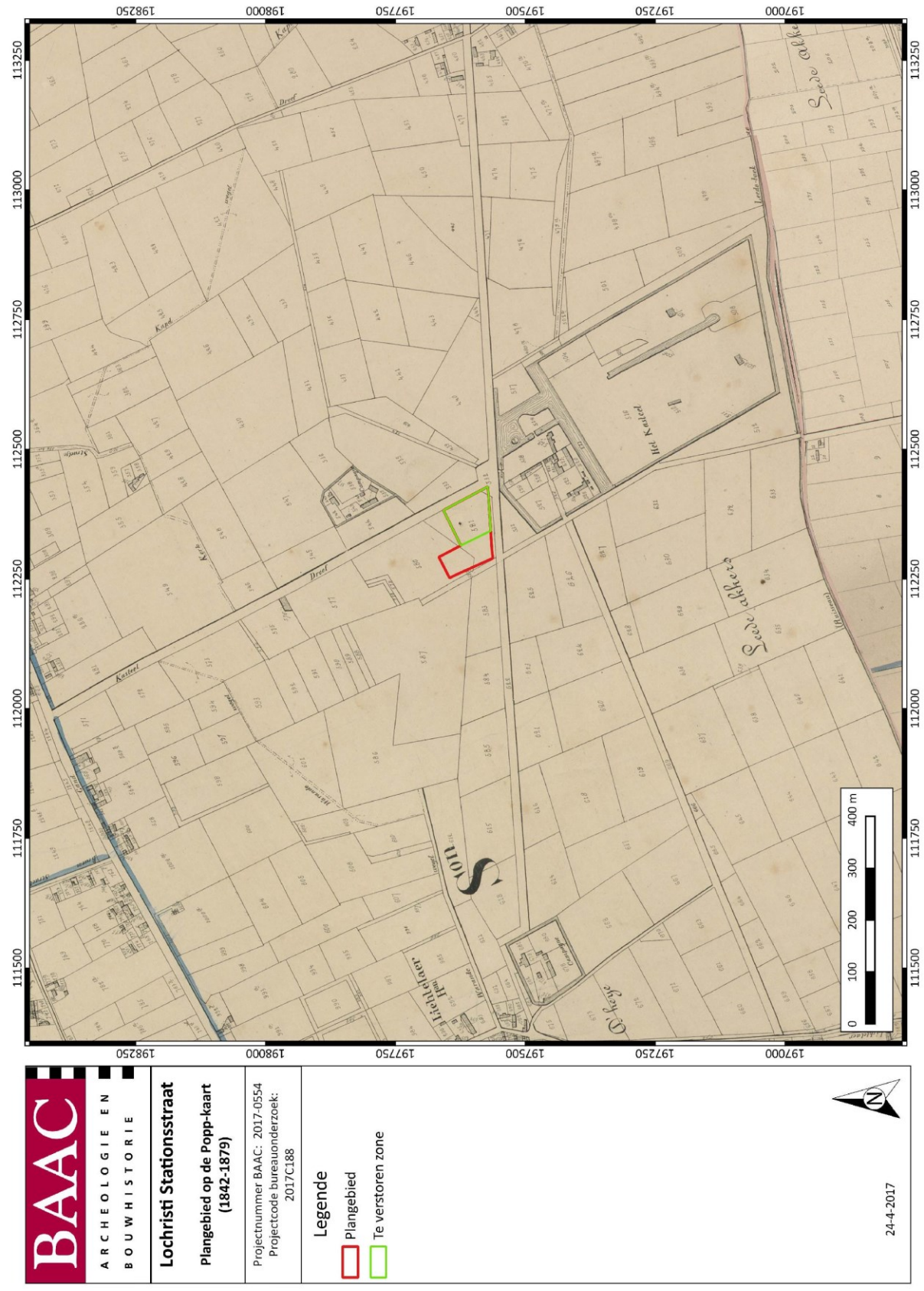
Figuur 15: Plangebied op de Vandermaelenkaart³⁸

³⁸ GEOPUNT 2017c

Figuur 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen³⁹

³⁹ GEOPUNT 2017a

Figuur 17: Plangebied op de Poppkaart⁴⁰

⁴⁰ GEOPUNT 2017d

1.3.3 Archeologisch kader

Centrale Archeologische inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt ons om een inschatting te maken over het archeologisch potentieel van het plangebied.

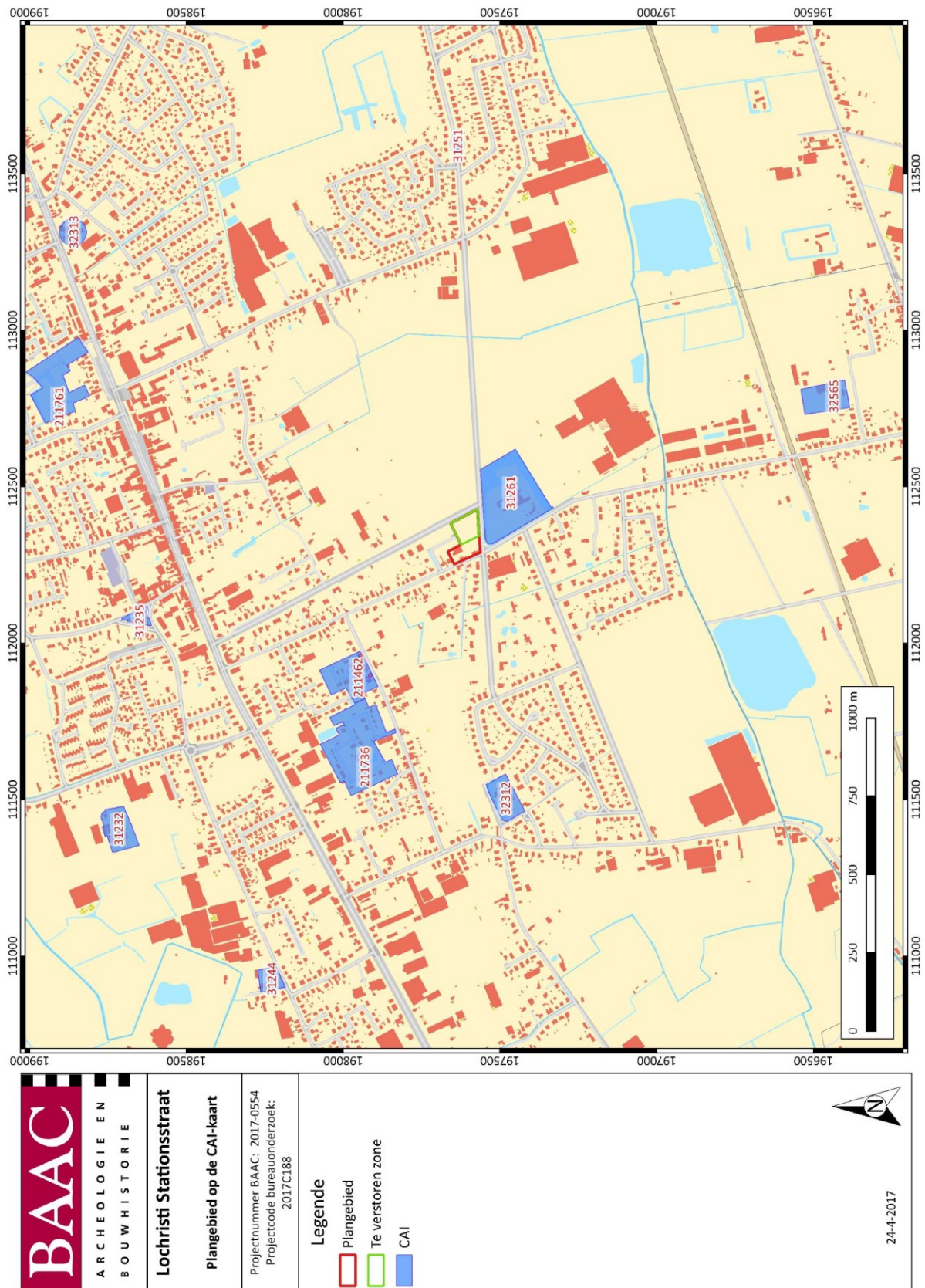
Voor het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden gekend (Figuur 18).⁴¹ Rondom het projectgebied werd een aantal meldingen teruggevonden (Tabel 1).

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.⁴²

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
31232	GOED TEN AKKER – SITE MET WALGRACHT
31235	SCHOOLSTRAAT (LO27) – MOLEN 13 ^E EEUW
31244	SMALLE HEERWEG (LO56) – HOEVE EN DUIVENTOREN 18 ^E EEUW
31251	LOBOSKAPEL – 17 ^E EEUW
31261	KASTEEL ROOSELAER – ZIE 1.3.2 HISTORISCH KADER
32312	GOED TE LICHTELAAR – SITE MET WALGRACHT 12 ^E – 13 ^E EEUW
32313	LOCHRISTI (LO64) – LOSSE VONDST RANDBIJL VROEGE BRONSTIJD
32565	PAARDENHOF – SITE MET WALGRACHT
211462	NIEUWSTRAAT I – ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE, LOSSE PAALKUILEN EN GRACHTEN
211736	NIEUWSTRAAT II – ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE, PERCEELSGRACHTEN
211761	DORP-OOST FASE 1 – ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE, PERCEELSGRACHTEN

⁴¹ CAI 2017

⁴² CAI 2017

Figuur 18: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart⁴³

⁴³ CAI 2017

Archeologie in het Ruggengebied van Zeveneken

Langsheen de noordelijke grens van de ruggenzone van Zeveneken, op de grens met de Moervaartdepressie, werden tijdens veldprospecties bijzonder veel artefacten uit de steentijden gevonden. Dit is uiteraard een gevolg van de grote paleolandschappelijke gelijkenissen tussen de noordelijke flank van het ruggengebied en de Moervaartdepressie. De noordwestelijke zijde van het ruggengebied – rond Zaffelare – werd erg uitvoerig geprospecteerd, waarbij verschillende vindplaatsen aan het licht kwamen, zoals Zaffelare – Busstraat, Zaffelare – Nerenhoek, Zaffelare – Gelei & Zaffelare – 't Jongestraat. Op deze laatste vindplaats werden vooral artefacten uit het mesolithicum en neolithicum aangetroffen.

Sites en vindplaatsen uit de metaaltijden zijn een grote zeldzaamheid in het ruggengebied van Zeveneken. In zowat heel het noordelijke en centrale gedeelte van het gebied zijn vrijwel geen noemenswaardige vondsten uit deze perioden gekend. Enkel in het meer zuidwestelijke deel – op de grens met de Scheldevallei – werden enkele (erg rijke) sites opgegraven. Erg goed gedocumenteerd is het bronstijd- en ijzertijdgrafveld op de site van Gent – Hogeweg.⁴⁴

Tijdens de Romeinse periode valt een gelijkaardig occupatiepatroon op: het noordelijke en centrale deel van het ruggengebied is tijdens deze periode archeologisch vrijwel leeg. Enkel aan de zuidelijke grens met de Scheldevallei komen tijdens deze periode nederzettingen voor. In deze kan men verwijzen naar de rurale woonerven op de site van Gent – Hogeweg. Ook op de site van Destelbergen – Panhuisstraat werden rurale woonerven en een grafveld uit de Midden-Romeinse periode aangetroffen. Een greppel met palissade en enkele kuilen werden in de Laat-Romeinse periode gedateerd.⁴⁵ Ook in het zuidelijke deel van het ruggengebied werden tijdens prospecties sporen van Romeinse bewoning aangesneden. Op de site van Oostakker - Eekhoudriesstraat⁴⁶ werden onder andere spaarzame sporen van bewoning, zoals enkele kuilen en greppels. Tijdens een prospectie in Gent – Lijnmolenstraat werd een kuil met Vroeg-Romeins aardewerk blootgelegd.⁴⁷

Ook de Vroege Middeleeuwen zijn erg beperkt vertegenwoordigd in het archeologisch bestand. Men kan enkel verwijzen naar de Merovingische waterputten op de site van Destelbergen – Panhuisstraat. Hier werden ook een waterput en een kuil uit de Karolingische periode bloot gelegd.⁴⁸

Het is pas vanaf de volle middeleeuwen – samen met de ontginningsbeweging van de 11^e-12^e eeuw dat het hele landschap van het ruggengebied van Zeveneken bewoond en bewerkt wordt. Een groot deel van dit gebied wordt vanaf dan ontginningsterritorium van de Sint-Pietersabdij in Gent. Deze zorgt voor een bijzonder sterk momentum voor de ontwikkeling van de hele regio. De socio-economische ontwikkeling van het ruggengebied bemerkt men ook in het archeologisch bestand. Het is immers opvallend dat op vele – tot dan archeologisch vrijwel betekenisloze – plaatsen (rurale) nederzettingssites uit de volle middeleeuwen aangetroffen werden. In deze moet men onder andere denken aan de sites van Lokeren – Abdij OLV ten bos (cisterciënzerabdij uit 1215, die reeds tijdens de late middeleeuwen haar functie verliest)⁴⁹ en Lochristi – Kasteel Rooselaer⁵⁰.

Ook het zuidoostelijke deel van het ruggengebied, dat tijdens de vroege middeleeuwen – buiten de site van Destelbergen – Panhuisstraat – zo goed als verlaten was, wordt tijdens de 11^e-12^e eeuw

⁴⁴ RAVESCHOT e.a. 1984; DYSELINCK 2013.

⁴⁵ DE LOGI & DALLE 2013.

⁴⁶ REYNS & DIERCKX 2014.

⁴⁷ SMET & VAN GOIDSENHOVEN 2013.

⁴⁸ DE LOGI & DALLE 2013.

⁴⁹ VERSTRAETEN 2000, pp.151–159.

⁵⁰ VERVAET 1987, pp.3–41.

opnieuw bewoond. Deze bewoning en bewerking van het landschap was duidelijk intenser dan op de – nog steeds perifere – gebieden in het noordelijke en centrale deel van het ruggengebied. Enkele sites die het vermelden waard zijn, zijn onder andere de nederzetting van Oostakker - Wolfputstraat⁵¹, waar twee gebouwplattegronden en een enclosgreppel werden blootgelegd. Op de site van Oostakker – Eekhoudriesstraat werden sporen van bewoning, zoals enkele kuilen en greppels aangesneden. Hier werden echter geen woonhuizen blootgelegd.⁵² Tijdens de 11^e eeuw wordt op de site van Oostakker – Het Maegher een hoeve opgericht.⁵³ Te Gent – Ommebeekhof werden een volmiddeleeuwse waterput en enkele paalkuilen (mogelijk een woonhuis) aangetroffen.⁵⁴ Ten slotte werden ook op de site van Destelbergen – Panhuisstraat enkele volmiddeleeuwse nederzettingen aangesneden.⁵⁵

De systematische ontwikkeling en verdere bewoning van het landschap gaat gedurende de late middeleeuwen – ondanks de socio-economische crisis van de 14^e -15^e eeuw verder. Tijdens deze periode evolueert de typische rurale nederzetting naar het hoevedomein. Vaak valt bij de inrichting van dergelijke domeinen de continuïteit met bewoning tijdens de volle middeleeuwen op. Enkele uitvoerig bestudeerde hoevedomeinen zijn deze van Zaffelare-Busstraat (vanaf eind 15e eeuw)⁵⁶, Zaffelare – Goed ten Briele (14e eeuwse hoeve met walgracht, nog steeds aanwezig)⁵⁷, Zaffelare – Goed ter Laakt⁵⁸, Zaffelare – Winkelgoed (14e eeuw met walgracht), Zaffelare – Dorpsmolen (15e eeuw), Zaffelare – Vaardeken, Zaffelare – Goed te Eeke⁵⁹; Zaffelare – Kasteel Salomé en Beervelde – Goed te Raveschoot⁶⁰. Tijdens prospecties werden ook extensieve sporen van laatmiddeleeuws landgebruik en -ontwikkeling aangesneden, zoals bij onderzoeken te Oostakker – Eksaarderijweg⁶¹ en Gent – Waterstraat.⁶²

Recent archeologisch onderzoek in de omgeving

In de omgeving van het plangebied zijn slechts weinig archeologische waarden gekend. In de meeste gevallen gaat het om structuren die gekend zijn uit cartografische gegevens. Er zijn ook enkele archeologische prospecties geweest met ingreep in de bodem, maar bij deze werden er meestal enkel perceelsgreppels gevonden die vaak in de post-middeleeuwen te dateren waren.⁶³

Er zijn ook reeds enkele archeologienota's geschreven voor de omgeving van Lochristi, maar bij deze werd er telkens verder vooronderzoek aangeraden in een uitgesteld traject, of werd er geen verder onderzoek aanbevolen.

⁵¹ DE SMAELE 2012.

⁵² REYNS e.a. 2014.

⁵³ STOOPS 2008, pp.172–175; STOOPS 2011, pp.176–179; BERKERS 2012, pp.13–18.

⁵⁴ REYNS & DIERCKX 2014.

⁵⁵ DE LOGI & DALLE 2013.

⁵⁶ ALLONCIUS 1984, p.4; KERRINCKX 1989, pp.76–79.

⁵⁷ KERRINCKX 1989.

⁵⁸ KERRINCKX 1989; PUIMEGE 1972, pp.22–140.

⁵⁹ PUIMEGE 1969, pp.3–46.

⁶⁰ POELMAN 1987, pp.12–16; SCHEPENS 1990, pp.4–26.

⁶¹ AMEELS 2011.

⁶² DEMOEN & VANOVERBEKE 2014.

⁶³ DEMOEN 2015; CARDON 1992

1.4 Besluit

1.4.1 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er structuren zullen aangetroffen worden. Ten eerste wordt het onderzoeksgebied niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Ten tweede staan op de historische kaarten enkel akkers en weilanden afgebeeld en ten derde zijn er voor het plangebied en de directe omgeving geen archeologische waarden bekend, direct ten zuiden van het plangebied bevindt zich wel Kasteel Rozelaar maar dit betekent niet automatisch dat er archeologische resten aanwezig zijn binnen het plangebied. Dit betekent echter niet dat er een lage verwachting kan voorop gesteld worden aangezien de ligging van het plangebied op een hoge en droge plaats in het landschap een sterke aantrekkingskracht voor bewoning en akkerbouw kan hebben gehad in het verleden.

De omgeving van Lochristi was tijdens de middeleeuwen en de Nieuwe Tijden in de eerste plaats een ontginningskern van Gent. Dat blijkt onder andere ook uit de oprichting van verscheidene ontginningshoeven. In de directe omgeving van het onderzoeksterrein kan men onder andere verwijzen naar het Goed ten Akker en het Goed te Lichtelaar. Het is met andere woorden erg waarschijnlijk dat het onderzoeksterrein vanaf de volle middeleeuwen deel uitmaakte van een steeds intensiever gecultiveerd landschap. Op basis hiervan kan men spreken van een hoge archeologische verwachting.

Bovendien zijn de historische bronnen vrij fragmentair te noemen als het aankomt op 'gewone' bewoning. Hetzelfde kan gezegd worden over de historische kaarten (voornamelijk de Ferrariskaart) en bij deze bronnen moet er ook rekening worden gehouden met het feit dat de vroegst bestudeerde kaart pas stamt uit de 16de eeuw. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren toen reeds verdwenen of werden niet afgebeeld, aangezien men in deze periode meestal de gewone, rurale bebouwing niet afbeeldde.

Over bewoning ouder dan de volle middeleeuwen zijn de bronnen erg schaars: binnen de huidige stand van het archeologisch onderzoek duiken er eerder sporadisch meldingen op van vondsten uit de steentijden, metaaltijden en iets couranter uit de (post)middeleeuwen. Uit de eerste twee perioden is enkel een bronzen bijl uit de vroege bronstijd, aangetroffen tijdens veldprospecties, gekend. Hoe representatief deze vondsten zijn, kan gezien het ontbreken van een archeologische context niet bepaald worden. Uit de middeleeuwen en post-middeleeuwen zijn vooral hoeves en sites met walgracht gekend.⁶⁴

1.4.2 Potentieel op kennisvermeerdering

Gezien de belangrijke hiaten in de regionale archeologische kennis, kan vrijwel elk archeologisch onderzoek in de regio een waardevolle kennisbijdrage leveren. Het kan hierbij gaan om sporen van bewoning of rurale activiteiten vanaf de metaaltijden tot aan de middeleeuwen. Gezien de ligging tussen een pachthof en een kasteel, lijkt er een lagere kans op het aantreffen van bewoningssporen uit de late middeleeuwen. Er kunnen wel nog steeds *off-site* fenomenen aanwezig zijn.

⁶⁴ IOE 2017, CARDON 1992

1.4.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Uit het bureauonderzoek kon niet worden aangetoond of er zich al dan niet waardevolle archeologische sporen bevinden binnen het plangebied. Verder archeologisch vooronderzoek is dan ook noodzakelijk om de doelstelling van de Archeologienota te halen. Aangezien er geen verhoogde verwachting is voor het aantreffen van intacte steentijdsites, wordt een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem aan de hand van proefsleuven geadviseerd. Deze sleuven zullen zich beperken tot perceel 581P en 581N. De ingreep op perceel 580M13 is namelijk miniem, en op het perceel staan verschillende huizen die niet afgebroken zullen worden.

1.5 Samenvatting

Naar aanleiding van een nieuwe verkaveling werd door BAAC Vlaanderen een bureauonderzoek uitgevoerd in de Stationsstraat te Lochristi. Hieruit bleek dat er zeker een archeologische verwachting is ter hoogte van het plangebied vanaf de metaaltijden tot de volle middeleeuwen. Voor de late middeleeuwen daalt de verwachting voor bewoningssporen door de nabijheid van Kasteel Rozelaar en een pachtgoed, er kunnen wel nog steeds off-site fenomenen aanwezig zijn.

Doordat er tijdens het bureauonderzoek geen uitsluitend bewijs kon worden aangevoerd over het al dan niet aanwezig of afwezig zijn van eventueel waardevolle archeologische sporen, luidt het advies van BAAC Vlaanderen dat er verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaats moet vinden in de vorm van proefsleuven.

2 Bijlagen

2.1 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)	3
Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting en gekende verstoringen op orthofoto	6
Figuur 4: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)	11
Figuur 5: Plangebied en waterwegen op het DHM	12
Figuur 6: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	15
Figuur 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart	17
Figuur 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000	18
Figuur 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000	19
Figuur 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	20
Figuur 11: Plan van het bisschoppelijk kasteel in Lochristi, zoals het er stond onder bisschop Lobkowitz	21
Figuur 12: Plangebied op de Figurative kaart van de prochien Loochristi, Seveneicken, Overmeire en Destelberghe (1583).	22
Figuur 13: plangebied op de Kaerte Figurative van alle landen, bosschen en meerschen, gelegen binnen de prochie van Loochristy (1766, kopie van kaart uit 1727). Het noorden ligt op deze kaart links.	23
Figuur 14: Plangebied op de Ferrariskaart	24
Figuur 15: Plangebied op de Vandermaelenkaart	26
Figuur 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	27
Figuur 17: Plangebied op de Poppkaart	28
Figuur 18: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	30

2.2 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	29
---	----

2.3 Plannenlijst

Plannenlijst Lochristi, Stationsstraat		Projectcode bureauonderzoek 2017C188
Plannummer	P1	
Type plan	Topografische kaart	
Onderwerp plan	Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	
Aanmaakschaal	1:10.000	
Aanmaakwijze	Digitaal	
Datum	24/04/2017 (raadpleging)	
Plannummer	P2	
Type plan	Kadasterkaart	
Onderwerp plan	Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)	
Aanmaakschaal	1:250	
Aanmaakwijze	Digitaal	
Datum	24/04/2017 (raadpleging)	
Plannummer	P3	
Type plan	Orthofoto	
Onderwerp plan	Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting en gekende verstoringen op orthofoto	

Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P4
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 4: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P5
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Figuur 5: Plangebied en waterwegen op het DHM
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P6
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P7
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000
Aanmaakschaal	1:200.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P8
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P9
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Figuur 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)
Plannummer	P10
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 11: Plan van het bisschoppelijk kasteel in Lochristi, zoals het er stond onder bisschop Lobkowitz
Aanmaakschaal	Onbekend

Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1751-1783
Plannummer	P11
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 12: Plangebied op de Figurative kaart van de prochien Loochristi, Seveneecken, Overmeire en Destelberghe (1583).
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1583
Plannummer	P12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 13: plangebied op de Kaerte Figurative van alle landen, bosschen en meerschen, gelegen binnen de prochie van Loochristy (1766, kopie van kaart uit 1727). Het noorden ligt op deze kaart links.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1727
Plannummer	P13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 14: Plangebied op de Ferrariskaart
Aanmaakschaal	1:11.520
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	P14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 15: Plangebied op de Vandermaelenkaart
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1846-1854
Plannummer	P15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1843-1845
Plannummer	P16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Figuur 17: Plangebied op de Poppkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1842-1879
Plannummer	P17
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Figuur 18: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart
Aanmaakschaal	1:1

Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017 (raadpleging)

3 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. Geoportaal GGA. Available at: <https://geo.onroerendergoed.be>.
- AGIV, 2017a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2017b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2017c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2017d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- ALLONCIUS, G., 1984. *Zaffelare, een historisch-geografische studie aan de hand van landboeken, onuitgegeven licentiaatsverhandeling*, Gent: Universiteit Gent.
- AMEELS, V., 2011. *Proefsleuvenonderzoek te Oostakker-Schansakker, VIOE-rapportage*,
- BERKERS, M., 2012. Archeologisch onderzoek in Gent in 2011 (Oost-Vlaanderen). *Archaeologia Mediaevalis*, 35, pp.13–18.
- BEYAERT, M. e.a., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.
- CAI, 2017. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerendergoed.be/>.
- CARDON, D., 1992. *Archeologisch onderzoek in het noordelijk deel van de gemeente Lochristi (Oost-Vlaanderen): prospectie-analyse-synthese*.
- CARTESIUS, 2017. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- DEBRABANDERE, F. e.a., 2010. *De Vlaamse Gemeentenamen. Verklarend woordenboek.*, Brussel: Davidsfonds Uitgeverij nv.
- DEMOEN, D., 2015. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Lochristi Dorp-Oost fase 1*,
- DEMOEN, D. & VANOVERBEKE, R., 2014. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Gent Sint-Amandsberg – Waterstraat, BAAC Rapport 93*, Gent (Mariakerke).
- DOV VLAANDEREN, 2017a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2017b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2017c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at:

- <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DYSELINCK, T., 2013. *Gent-Hogeweg, Vlakdekkende opgraving, BAAC-rapport A-11.0045*,
- GEOPUNT, 2017a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2017b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2017c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Geraadpleegd augustus 2, 2016].
- GEOPUNT, 2017d. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2017e. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- GEOPUNT, 2017f. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.
- HASQUIN, H. & VAN UYTVEN, R., 1980. *Gemeenten van België: geschiedkundige en administratief-geografisch woordenboek, 1. Vlaanderen J.* . DUVOSQUEL & V. ARICKX, red., België: Gemeentekrediet.
- HASQUIN, H., VAN UYTVEN, R. & DUVOSQUEL, J.-M., 1980. *Gemeenten van België. Geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek.*, Gemeentekrediet van België.
- IOE, 2017. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.
- KERRINCKX, H., 1989. Zaffelare. *Archeologische Inventaris Vlaanderen*, XII.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE LOGI, A. & DALLE, S., 2013. *Destelbergen - Panhuisstraat. Archeologisch onderzoek - 2011, DL&H Rapport 8*, Deinze.
- DE MOOR, G., 1995. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 14 Lokeren*, Gent.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende*, Leuven.
- POELMAN, R., 1987. Op stap in Beervelde. *Heemkundig Nieuws Oost-Oudburg*, 15(12–16).
- PUIMEGE, G., 1969. Gerard de Duivel, zoon van Zeger, Heer van de Heerlijkheid Zaffelare. *Jaarboek Oost-Oudburg*, pp.3–46.
- PUIMEGE, G., 1972. Het Gentse stadspatriciaat investeerde zijn rijkdom te Zaffelare in schapendriften. *Jaarboek Oost-Oudburg*, pp.22–140.
- RAVESCHOT, P., SEMEY, J. & VANMOERKERKE, J., 1984. Circulaire structuren aan de Hogeweg.

- Stadsarcheologie, Bodem en Monument in Gent*, 8(1), pp.2–36.
- REYNS, N., BRUGGEMAN, J. & DIERCKX, L., 2014. *Archeologisch vooronderzoek Oostakker (Gent) - Eekhoutdriesstraat, Bornem*.
- REYNS, N. & DIERCKX, L., 2014. *Archeologisch vooronderzoek Sint-Amandsberg (Gent) - Ombeekhof-Ombeekstraat, Rapporten All-Archeo 208*,
- SCHEPENS, E.L., 1990. Enige gegevens over de heerlijkheid Raveschoot. *Castellum*, VII, pp.4–26.
- DE SMAELE, B., 2012. “Van de Wolfput tot de Muizel”: *Archeologisch vooronderzoek langs de Wolfputstraat te Oostakker (Gent, Oost-Vlaanderen)*, aDeDe Archeo Rapport 17,
- SMET, J. & VAN GOIDSENHOVEN, W., 2013. *Archeologisch vooronderzoek Lijnmolenstraat (Gent)*, Ruben Willaert Rapport 55, Brugge (Sijsele).
- STOOPS, G., 2008. Oostakker, Oude Veldstraat 1, Het Maegher Goet. In *Archeologisch onderzoek in Gent 1997-2008. Stadsarcheologie, Bodem en Monument in Gent, reeks 2, nr. 2*. pp. 172–175.
- STOOPS, G., 2011. Oostakker, Oude Veldstraat 1, Het Maegher Goet. In *Archeologisch onderzoek in Gent 2002-2011. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent reeks 2, nr. 5*. pp. 176–179.
- VANDEPUTTE, O., 2008. *Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten - Oost-Vlaanderen*, Tielt.
- VERSTRAETEN, A., 2000. Historische site “Oudenbos” te Lokeren is een voorlopig beschermd monument. *Archeologie XXXI*, pp.151–159.
- VERVAET, A., 1987. Het kasteel van Lochristi. *De Oost-Oudburg*, XXIV, pp.3–41.